

T

BEWEGEN EN SPORT TERUG IN HET MBO?!

Het tij is aan het keren. Aandacht voor het toenemende aantal jongeren met overgewicht, activiteiten van de Alliantie School en Sport, grotere belangstelling van bedrijven voor de gezondheid van werknemers, meer aandacht voor een goed schoolklimaat, het zijn allemaal ingrediënten voor een goede voedingsbodem voor de hernieuwde aandacht voor bewegen in de opleidingsprogramma's van de mbo's.

Door: Bert Boetes

Na jaren van negatieve berichten over de plaats van bewegen en sport in het middelbaar beroepsonderwijs lijkt er in schooljaar 2006-2007 een kentering plaats te vinden. Mede onder invloed van diverse stimuleringsprojecten, zijn er de afgelopen jaren wel enkele goede voorbeelden van mbo-instellingen geweest die bewegen weer een plek in hun opleidingen hebben gegeven, maar over de hele linie was het niet best gesteld met bewegen in de opleidingsprogramma's.

MBO RAAD

Binnen de organisaties voor het mbo is die belangstelling ook groeiende. Sinds 2004 maakt het al meer dan 20 jaar bestaande Platform Bewegen en Sport onderdeel uit van de MBO Raad (voorheen BVE Raad). De KVLO levert een belangrijke bijdrage aan dit Platform door de secretaris deels te faciliteren.

Dat betekent dat een substantieel aantal leden van de MBO Raad het belang van bewegen inziet (26 instellingen ondersteunen het Platform) en dat het thema beter en vaker geagendeerd staat.

Ook van buiten de sector groeit de aandacht voor bewegen in het mbo getuige het feit dat het ministerie van OCW een onderzoek heeft gefinancierd naar de plaats van bewegen in het mbo en de voorbereiding voor een benchmarktraject mogelijk heeft gemaakt. Paul Duijvestijn van het onderzoeksbureau DSP gaat daar in een artikel in dit nummer nader op in. Vervolg van de benchmark zal zijn: het opzetten van een

traject voor certificering van sportactieve mbo-instellingen. Hierbij is de KVLO ook nauw betrokken.

Het CINOP heeft onderzoek verricht naar de wijze waarop een aantal mbo-instellingen bewegen en sport in haar organisatie heeft verankerd. Dit levert een aantal voorbeelden op van good practice waar andere scholen hun voordeel mee kunnen doen. Paul Steehouder schrijft in dit nummer over de resultaten van dit onderzoek. Het ministerie van VWS heeft via de Alliantie School en Sport het initiatief genomen voor zogenaamde sprintpremies. Dertien scholen hebben geld gekregen om hun plan voor het weer invoeren van bewegen in alle opleidingen te gaan uitvoeren.

NOC*NSF en VWS gaan samen met de MBO Raad een project starten om te komen tot een aantal topsport ROC's en het Kohnstam Instituut van de Universiteit van Amsterdam heeft onderzoek gedaan naar de problemen die talenten en topsporters ondervinden wanneer ze een mbo-opleiding volgen. In dit artikel wordt een overzicht geschetst van een aantal activiteiten die hebben geleid tot bovenstaande initiatieven en wordt ook geschetst welke plannen voor de komende tijd op het programma staan.

Brondocument *Leren, Loopbaan en Burgerschap*

Probleem rond het verdwijnen van bewegen uit de mbo-opleidingen was het feit dat in de verplichte kwalificatiestructuur (eindtermen documenten) geen verwijzing meer voorkwam naar bewegen. Naar aanleiding van de Conferentie 'bewegen in het mbo' in januari 2006 hebben de toenmalige staatssecretaris Mark Rutte en MBO Raad voorzitter Margo Vliegthart samen gesproken over de mogelijkheden bewegen weer een plek te geven in de opleidingen. Zij hebben de projectgroep 'Herontwerp mbo' opdracht gegeven om bewegen een plaats te geven in het Brondocument *Leren, Loopbaan en Burgerschap*. In dit onlangs door de Minister vastgestelde document staat nu een taakgebied Vitaal Burgerschap, waarin nadrukkelijk gewezen wordt op het feit dat leerlingen activiteiten moeten ondernemen op het gebied van bewegen in het kader van de verant-

woordelijkheid voor hun eigen gezondheid als burger en als werknemer. Dit taakgebied biedt naast enkele andere (maatschappelijke participatie) ankerpunten om programma's voor bewegen en sport in de opleidingen een plaats te geven.

Beïnvloeden van beslissers in de mbo-instellingen

Omdat de mbo-instellingen autonoom zijn met betrekking tot de wijze waarop opleidingen gestalte krijgen, ligt het besluit om bewegen een plaats in opleidingstrajecten te geven bij de scholen. Het is dus zaak om commitment te krijgen voor dit thema bij de beslissers op de scholen. Een van de activiteiten die het platform daartoe heeft ondernomen is het samenstellen van een Nationaal Team Bewegen en Sport in het mbo*. Daarin zitten inmiddels meer dan 60 prominente Nederlanders uit bedrijfsleven, sport, wetenschap, media, onderwijs, maatschappelijke en politieke organisaties, die verklaren dat zij vinden dat bewegen in het mbo een must is. Deze BN-ers hebben op 2 oktober 2006 op een conferentie met vertegenwoordigers van mbo-instellingen (voorzitters en leden van Colleges van Bestuur, leden van het platform bewegen en sport) gesproken over de wijze waarop bewegen weer een plek zou kunnen krijgen op de scholen. Aan het eind van deze bijeenkomst tekenden acht scholen een verklaring dat in hun school in het strategisch beleid is vastgelegd dat bewegen een plaats heeft in alle opleidingen. Elf andere scholen hebben getekend voor de inspanning om binnen een jaar dit item in het

strategisch beleid te zullen opnemen.

Om de discussie op gang te brengen en om meer aandacht voor het thema te generen is in aanloop naar de conferentie een aantal media-activiteiten gestart waarbij leden van het Nationaal Team een rol speelden. Zo heeft in september (in aanloop naar de verkiezingen) een debat plaatsgevonden in de Rode Hoed onder leiding van Hans Prakke (voorlichter SER en oud sportjournalist). Deelnemers aan het debat waren vertegenwoordigers van mbo (Margo Vliegthart en Piet Boekhoudt, voorzitter CvB Albeda College), bedrijfsleven (MKB Nederland), politiek (VVD, PvdA, D66) en sport (Ard Schenk). In de dagbladen zijn artikelen verschenen waarin Ard Schenk, Alexander Rinnooy Kan (voorzitter SER) en Bernard Wientjes (voorzitter VNO/NCW) een lans hebben gebroken voor bewegen in het mbo. Ook in een aantal radioprogramma's is uitgebreid aandacht besteed aan het onderwerp, mede dankzij Gio Lippens van Radio 1 die ook lid is van het Nationaal Team Bewegen en Sport in mbo.

Aandacht voor het thema is ook gevraagd tijdens de Herontwerpmanifestatie voor mbo-instellingen. Leerlingen van het ROC van Amsterdam hebben onder meer de deelnemers aan het bewegen gekregen op muziek. Op een conferentie over leren, loopbaan en burgerschap is via workshops bewegen als onderdeel van deze competenties over het voetlicht gebracht.

* De lijst met namen wie er in het Nationaal team zitting hebben staat op onze site www.kvlo.nl

Het team van prominenten

FOTO: FRANK BARNHOORN

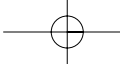

FOTO: FRANK BARNHOORN

Aandacht voor voetbalwedstrijd

Sprintpremies

Tijdens de 2 oktober-conferentie heeft de secretaris-generaal van het ministerie van VWS, Roel Bekker, aangekondigd dat er zogenaamde sprintpremies beschikbaar werden gesteld.

In overleg met de directeur van de Alliantie School en Sport (Jos Kusters) is het traject voor deze Sprintpremies uitgezet en zijn criteria vastgesteld op basis waarvan de door scholen ontwikkelde projectplannen konden worden beoordeeld. Alle mbo-instellingen hebben een brief ontvangen waarin hen werd gevraagd een projectplan te schrijven op basis waarvan een sprintpremie kon worden aangevraagd voor 1 december. Op 22 december 2006 hebben de scholen die een aanvraag voor een sprintpremie hebben ingediend, van de Alliantie School en Sport, samen sterker bericht gekregen over het al dan niet toekennen van de premie. In totaal zijn zestien aanvragen ingediend terwijl voor tien scholen geld beschikbaar was.

Drie scholen hebben bericht gehad dat hun aanvraag niet is gehonoreerd terwijl voor nog drie scholen aanvullende financiering is gevonden. De volgende scholen hebben een premie van €50.000,- ontvangen: ROC van Amsterdam, Zadkine, Leeuwenborg, Aventus, ROC Flevoland, ROC Nijmegen, Landstede, ROC Rivier, Deltion College, ROC Midden Nederland. Een premie van €25.000,- kregen: ROC ter Aa, ROC Zeeland en Grafisch Lyceum Rotterdam.

De scholen zijn direct aan de gang gegaan en moeten de resultaten opleveren voor 1 januari 2008. Intussen worden regel-

matig bijeenkomsten belegd om de voortgang met elkaar uit te wisselen. Op de conferentie Bewegen en sport in het mbo van januari 2008 worden via workshops door de verschillende scholen de resultaten gepresenteerd. Er zullen vijf deskundigheidsbevorderingsbijeenkomsten georganiseerd worden, met als doel de kwaliteit van de (school)projectleiders en de door hen uit te voeren activiteiten te waarborgen.

SLO veldaanvraag servicedocument

Om de ontwikkelaars in de mbo-instellingen te helpen met het (structureel) positioneren van bewegen en sport in onderwijsprogramma's zal het servicedocument Bewegen en Sport in het mbo moeten worden uitgewerkt en in een aantrekkelijke vorm worden gepresenteerd. Met het servicedocument is het voor scholen mogelijk om bewegen en sport een plaats te geven in het mbo. De revisie van het servicedocument kan plaatsvinden nu de herziene versie van het brondocument Leren en Burgerschap, waarin voor het eerst een verwijzing staat naar bewegen en sporten in het mbo, is vastgesteld. Alle mbo-instellingen zijn verplicht dit brondocument te gebruiken. Op basis van deze verwijzing zal het servicedocument (dat vrijwillig is te gebruiken door scholen) gereviseerd worden. Zowel voor de inhoudelijke uitwerking en structurering als de vormgeving is externe begeleiding nodig, waarvoor de opdracht is verstrekt aan SLO.

Gekoppeld hieraan zal er een inventarisatie plaatsvinden van voorbeelden van 'good practice'.

TOUR D'HORIZON

Om te illustreren wat er op dit moment op verschillende scholen gebeurt staat hieronder een overzicht van activiteiten waarvan bij de zogenaamde Tour d'Horizon, vast onderdeel van de Platformbijeenkomsten, melding is gemaakt.

ROC Nijmegen maakt bij het verder uitwerken van haar omvangrijke clinicsprogramma gebruik van een door TNO ontwikkelde fittest en heeft een samenwerking gezocht met een zorgverzekeraar.

ROC Mondriaan gaat 5% van de onderwijstijd in de opleidingen besteden aan bewegen en sport.

ROC Aventus biedt vanaf augustus 2007 Sport op maat als verplicht onderdeel binnen alle BOL-opleidingen.

ROC van Amsterdam Hilversum: B&S verplicht in alle opleidingen. Ze organiseren ook het mbo basketbaltoernooi en voetbaltoernooi.

ROC Zeeland: sportplan met bewegen in alle opleidingen is afgerond en draait volop.

ROC van Amsterdam: 8000 eerstejaars moeten binnen twee jaar allemaal bewegen in hun opleiding hebben.

ROC Midden-Brabant: er is een coördinator (0,6 FTE) aangesteld om bewegen en culturele activiteiten in de vrije ruimte te positioneren.

ROC West-Brabant: aanvraag sprintpremie heeft push gegeven. Startnotitie om bewegen in hele ROC weer in te voeren.

Deltion College: Sport expertisecentrum zet dit jaar 8000 klokuren aan bewegingsactiviteiten weg. Komend schooljaar bewegen op het programma voor alle eerstejaars.

ROC Flevoland: Sport in de Opleidings- en Examen Regeling van iedere opleiding opgenomen. De opleiding Sport en bewegen is katalysator, ook voor personeelssport.

ROC Rijn IJssel: intentieverklaring CvB om bewegen weer in alle opleidingen in te voeren. Pilot bij techniek.

AOC Citaverde: participeert als eerste AOC nu in het Platform. Sport voor alle eerstejaars plus topsportopleiding paardensport.

Alfa College: competenties in kader van kwalificatiestructuur worden via bewegen en sport afgevinkt.

ROC van Twente (Almelo): sport op maat draait nu zes jaar volgend jaar 1000 deelnemers. ROC-breed nog geen ontwikkelingen.

ROC Midden Nederland: Bewegen en sport onderdeel strategisch beleid. 5% van de contacttijd. Partner in Fortis marathon met speciale loop voor studenten.

ROC Zadkine: bewegen en sport wordt gefaseerd ingevoerd. Aansluiting bij innovatieprojecten binnen ROC.

Landstede: bewegen en sport is integraal onderdeel van opleidingsprogramma's in nieuwe onderwijsopzet: talentvol ontwikkelen. Sport is profielkenmerk en krijgt gestalte in zes programmalijnen: bewegen in curriculum, sportopleidingen, topsport en onderwijs, sportpartners en netwerken, Landstede Volleybal en Basketbal (eredivisie), personeelssport.

Topsport en onderwijs in het mbo

NOC*NSF heeft bij het ministerie van VWS een projectplan ingediend om te komen tot een structuur van mbo-scholen vergelijkbaar met LOOT in het voortgezet onderwijs. Op basis van door een werkgroep vastgestelde criteria zal een onafhankelijk bureau aan de slag gaan om mbo-LOOT gestalte te geven en een aantal mbo-instellingen te selecteren als Topsport ROC's. De landelijke plannen met betrekking tot talentontwikkeling worden hierbij betrokken en natuurlijk wordt gekeken naar de faciliteiten die ROC's op dit moment al bieden aan topsporters en talenten. VWS financiert het project.

Verder heeft in 2006 een onderzoek plaatsgevonden naar de situatie van topsporters en talenten die hun opleiding aan een mbo-instelling volgen. Hieruit is een aantal aanbevelingen gekomen dat in bovenstaand project wordt meegenomen. Het onderzoeksrapport 'Potentiële topsporters in het mbo' uitgegeven door de UvA is te bestellen bij: SCO Kohnstamm Instituut, Postbus 94208, 1090 GE Amsterdam, tel.: 020 525 1201.

Er bestaat ook een overleg van topsportcoördinatoren van mbo-scholen. Dit overleg (21 scholen) wordt gecoördineerd door het Platform Bewegen en sport.

Schoolsport

In samenwerking met de KVLO wordt onderzocht hoe schoolsporttoernooien in het mbo kunnen worden georganiseerd. Op dit moment worden er vanuit verschillende mbo-scholen al nationale toernooien georganiseerd (volleybal in Nijmegen, basketbal in Hilversum, futsal ASA Amsterdam).

We willen proberen tot een centrale opzet te komen.

Correspondentie:

Bert Boetes, Secretaris Platform bewegen en sport

HB-lid KVLO portefeuille mbo

Beleidsadviseur sport en onderwijs Landstede Zwolle

bert.boetes@kvlo.nl